

1/2009. (VI. 24.) PK vélemény

A Polgári perrendtartás tájékoztatási kötelezettségre vonatkozó szabályainak alkalmazásával kapcsolatos egyes kérdésekről

A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) a bíróság tájékoztatási kötelezettségére vonatkozó szabályainak gyakorlati érvényesülésével kapcsolatban lefolytatott országos vizsgálat során felmerült kérdésekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiuma az egységes jogértelmezés és jogalkalmazás érdekében, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Bsz.) 33. §-ának (1) bekezdése alapján a következő

véleményt

nyilvánítja:

- 1. A Pp. 3. §-ának (3) bekezdésében előírt tájékoztatási kötelezettség célja annak biztosítása, hogy a fél a bizonyítási indítványait a jóhiszemű és célszerű pervitel követelményeinek megfelelően előterjeszthesse.**
- 2. A felet - függetlenül attól, hogy jogi képviselővel jár-e el - tájékoztatni kell arról, hogy a bíróság a Pp. 163. §-a alapján mely tényállításait ítéli olyannak, amelyek bizonyításra szorulnak. A tájékoztatásnak a kereseti (vizontkereseti) kérelem és az ellenkérelem (kifogás) alapjaként előadottakból kiindulva, az anyagi jogi szabályok szerint jelentős tényekre kell vonatkoznia.**
- 3. A tájékoztatást a bíróságnak a fél részére az eljárás olyan szakaszában kell megadnia, amikor a bizonyítandó tények már ismertek és megállapítható, hogy a fél nincs kellőképpen tisztában bizonyítási kötelezettsége tartalmával. A tájékoztatásnak folyamatosan igazodnia kell a felek per során változó nyilatkozataihoz, követnie kell az esetleges keresetváltoztatásokat, kereset kiterjesztéseket.**
- 4. A tájékoztatásnak az adott tényállításokra vonatkozóan egyediesítettnek és teljes körűnek, valamennyi elbírálásra kerülő kérelemre kiterjedőnek kell lennie. A tájékoztatási kötelezettség nem teljesíthető csupán a Pp. 3. §-ának (3) bekezdésére és 164. §-ának (1) bekezdésére utaló általános tájékoztatással.**
- 5. A bíróságnak az ellenérdekű felet, ha a bizonyító fél által előterjesztett bizonyítási eszközök bizonyító erejét vitatja erre vonatkozóan a bizonyításra kötelezett féllel azonos körben kell tájékoztatnia.**
- 6. A bíróságnak a keresetváltoztatás, vizontkereset, beszámítási kifogás előterjesztésének lehetőségéről csak akkor kell tájékoztatást adnia, ha a jogi képviselő nélkül eljáró fél tett olyan jogilag jelentős tényre vonatkozó nyilatkozatot, amely igényként csak ily módon érvényesíthető. A tájékoztatás csak a perbe vitt jog eljárásjogi érvényesítésének módjára vonatkozhat.**
- 7. A tájékoztatásnak - a szakértői bizonyítás szükségességét kivéve - a bizonyítási eszközökre általában nem kell kitérnie, azokra a bíróságnak csak akkor célszerű utalnia, ha a per adataiból megállapítható, hogy az adott bizonyítási eszköz (pl. okirat, tanú) igénybevétele nélkül a fél nem tud eleget tenni a bizonyítási kötelezettségének. A jogi képviselő nélkül eljáró felet azonban az adott esetben igénybe vehető bizonyítási eszközökről is tájékoztatni kell.**

8. A tájékoztatást a jegyzőkönyvben vagy külön végzésben úgy kell rögzíteni, hogy annak tartalma utóbb egyértelműen megállapítható legyen.

9. Ha a bíróságnak a Pp. 141. §-ának (6) bekezdésében foglalt jogkövetkezményekről kell tájékoztatnia a felet, a tájékoztatást oly módon kell megtenni, hogy a fél számára egyértelműen felismerhető legyen: mely tényekre vonatkozóan, mennyi időn belül kell a bizonyítási kötelezettségének eleget tennie. A tájékoztatásnak ki kell terjednie arra is, hogy a kötelezettség elmulasztása esetén a bíróság a bizonyíték előterjesztésének bevárása nélkül határoz.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 235. §-ának (1) bekezdésében foglaltakról a jogi képviselő nélkül eljáró felet tájékoztathatja. A tájékoztatásnak a Pp. 260. §-ának (2) bekezdésére nem kell kiterjednie.

10. A bizonyítékokat a bíróságnak az érdemi határozatában kell értékelnie, annak azonban nincs akadálya, hogy amennyiben az adott tényre vonatkozóan foganatosított bizonyítást nem tartja elégségesnek - e tény közlése nélkül - a felet további bizonyítási indítvány előterjesztésére hívja fel.

11. Ha az eljárás befejezését a megadott határidőn túl előterjesztett bizonyítás nem késlelteti, a bíróság - a késedelem alapos oka meglétének vizsgálata nélkül - a bizonyítást foganatosíthatja.

12. Amennyiben az elsőfokú bíróság a késve előterjesztett bizonyítékot értékelte, a másodfokú bíróság azt a fellebbezési eljárásban nem mellőzheti. Ha az elsőfokú bíróság a Pp. 141. §-ának (6) bekezdésében foglalt jogkövetkezményt annak ellenére alkalmazta, hogy a félnek alapos oka volt a késedelemre, a mellőzés az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését eredményezheti [Pp. 252. § (2) bekezdés].